

Forskrift om nasjonal retningslinje for ergoterapeututdanning

Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 15.03.2019 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-2 andre ledd.

Kapittel 1 Virkeområde og formål

§ 1 Virkeområde og formål

Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler som gir ergoterapeututdanning, og som er akkreditert etter lov om universiteter og høyskoler § 1-2 og § 3-1.

Forskriften gjelder for 3-årig bachelorgrad i ergoterapi.

Forskriften skal sikre et nasjonalt likeverdig faglig nivå, slik at kandidatene som uteksamineres har en felles sluttkompetanse, uavhengig av utdanningsinstitusjon.

§ 2 Formål med utdanningen

Formålet med ergoterapeututdanningen er å utdanne kandidater med kjernekompetanse i å forstå og endre samspill mellom person, aktivitet og omgivelser for å fremme helse, deltakelse og inkludering.

Ergoterapeututdanningen skal gi kandidaten bred kunnskap om personers forutsetninger for aktivitet og omgivelsenes innvirkning. Kandidaten skal ha ferdigheter til å analysere, tilpasse og anvende meningsfull aktivitet overfor personer i alle aldre, livsfaser og på ulike arenaer. Kandidaten skal fremvise profesjonsidentitet, grunnleggende fagkunnskap og ferdigheter og bidra til å utvikle ergoterapi som fagfelt. Utdanningen skal kvalifisere kandidaten til selvstendig å bidra på alle områder der deltakelse og inkludering hindres av individuelle eller strukturelle barrierer. Den skal ha nærhet til praksis og gi kandidaten kompetanse til å praktisere kunnskapsbasert ergoterapi, i samarbeid med andre og med mål om å finne løsninger og utvikle praksis.

Utdanningen skal også sikre kompetanse og holdninger som danner grunnlag for likeverdige tjenestetilbud for alle grupper i samfunnet, deriblant samers status som urfolk og deres rettigheter til språklige og kulturelt tilrettelagte tjenester.

§ 3 Kompetanseområder

Ergoterapeututdanningen skal gi læringsutbytte i tråd med kravene i kapittel 2 til 7 under følgende kompetanseområder:

- Aktivitet og deltakelse i hverdagslivet
- Ergoterapeutisk profesjonsutøvelse
- Rehabilitering, habilitering og behandling
- Tilgjengelighet, teknologi og tilrettelegging
- Inkludering, deltakelse og tilhørighet
- Innovasjon, fagutvikling og ledelse

Læringsutbyttebeskrivelsene i § 7 b og d, § 8 a og b, § 9 b - d, § 11 b, § 12 a og b, § 14 c, § 16 c, d og f, § 17 e, § 19 a og b, § 20 b og § 21 a, er basert på forskrift 6. september 2017 nr. 1353 om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger § 2, og tilpasset utdanningen.

Kapittel 2 Læringsutbytte for kompetanseområdet aktivitet og deltakelse i hverdagslivet

§ 4 Aktivitet og deltakelse - Kunnskap

Kandidaten

- a) har bred kunnskap om aktivitetsvitenskap og sentrale aktivitetsteorier og -modeller i ergoterapi
- b) har bred kunnskap om hvordan aktivitetsanalyse, vurdering av fysiske, psykiske, kognitive og sosiale funksjoner og meningsfull aktivitet brukes målrettet i intervensjon for å fremme mestring og selvstendighet i hverdagslivet
- c) har bred kunnskap om hvordan personers aktivitet, deltakelse og helse påvirker hverandre og inngår i samspill med omgivelsene gjennom livsløpet
- d) har bred kunnskap om forutsetninger for aktivitetsutførelse
- e) har bred kunnskap om betydningen hverdagslivets aktiviteter, lek, læring og arbeid har for helse og identitet
- f) har kunnskap om hvordan levevaner og aktivitetsbalanse kan fremme helse og livskvalitet
- g) har kunnskap om å fremme aktiv aldring og eldres mestring av hverdagslivets aktiviteter

§ 5 Aktivitet og deltakelse - Ferdigheter

Kandidaten

- a) kan beherske aktivitetsanalyse og ergoterapeutiske arbeidsprosesser gjennom kartlegging og intervensjoner
- b) kan beherske aktivitetsbaserte kartleggings- og undersøkelsesredskaper
- c) kan anvende aktiviteter metodisk for å fremme aktivitetsutførelse
- d) kan anvende faglig kunnskap om å tilpasse aktiviteter for å utvikle eller vedlikeholde ferdigheter, aktivitetsvaner og aktivitetsroller
- e) kan anvende faglig kunnskap for å engasjere og involvere personer i hverdagslivets aktiviteter

§ 6 Aktivitet og deltakelse - Generell kompetanse

Kandidaten

- a) kan planlegge og tilrettelegge for at personer med funksjonsnedsettelse kan delta i meningsfulle og verdsatte aktiviteter

Kapittel 3 Læringsutbytte for kompetanseområdet ergoterapeutisk profesjonsutøvelse

§ 7 Ergoterapeutisk profesjonsutøvelse - Kunnskap

Kandidaten

- a) har bred kunnskap om ergoterapeutiske arbeidsprosesser og -metoder som fremmer aktivitet og deltakelse
- b) har kunnskap om og holder seg oppdatert på relevant lovverk for ergoterapeutisk profesjonsutøvelse
- c) har kunnskap om ergoterapifagets historie, utvikling, egenart og betydning i samfunnet
- d) har kunnskap om menneskerettigheter, brukermedvirkning, veiledning, kommunikasjon, etikk og relasjonsbygging

§ 8 Ergoterapeutisk profesjonsutøvelse - Ferdigheter

Kandidaten

- a) kan finne og henvide til lovverk som er relevant for ergoterapeutisk profesjonsutøvelse
- b) kan identifisere, reflektere over og anvende terapeutisk og etisk kompetanse i møte med brukere, pasienter, pårørende og relevant personell som er i lærings-, mestrings- og endringsprosesser
- c) kan anvende veiledende, ressursorienterte, myndiggjørende, problemløsende og kreative strategier som fremmer aktivitet og deltakelse

§ 9 Ergoterapeutisk profesjonsutøvelse - Generell kompetanse

Kandidaten

- a) kan reflektere over faglige og helse- og sosialpolitiske spørsmål
- b) har innsikt i og kan følge ergoterapeutenes yrkesetiske retningslinjer for å fremme personers rett til aktivitet og deltakelse
- c) kan formidle og dokumentere ergoterapeutisk profesjonsutøvelse
- d) kan vurdere og forebygge risiko for uønskede hendelser og kjenner til metoder for å følge dette opp systematisk

Kapittel 4 Læringsutbytte for kompetanseområdet rehabilitering, habilitering og behandling

§ 10 Rehabilitering, habilitering og behandling - Kunnskap

Kandidaten

- a) har bred kunnskap om ergoterapeuters tilnærming innen rehabilitering og habilitering
- b) har bred kunnskap om hvordan ergoterapeuter kan bidra til etablering og endring av vaner, rutiner og roller
- c) har kunnskap om hvordan overgangsfaser i livet har betydning for mestring, aktivitet og deltakelse
- d) har kunnskap om palliativ og behandlende ergoterapi

§ 11 Rehabilitering, habilitering og behandling - Ferdigheter

Kandidaten

- a) kan anvende faglig kunnskap om meningsfull aktivitet i personers habilitering, rehabilitering, behandling og palliasjon
- b) kan anvende relevant faglig kunnskap om barn og unge, inklusive personers og pårørendes erfaringskompetanse, i terapeutisk samhandling

§ 12 Rehabilitering, habilitering og behandling - Generell kompetanse

Kandidaten

- a) kan planlegge og gjennomføre behandling eller tjenester som sikrer barn og unges medvirkning og rettigheter
- b) kan planlegge og samhandle både tverrfaglig, tverrprofesjonelt, tverrsektorielt og på tvers av virksomheter og nivåer, og initiere slik samhandling

Kapittel 5 Læringsutbytte for kompetanseområdet tilgjengelighet, teknologi og tilrettelegging

§ 13 Tilgjengelighet, teknologi og tilrettelegging - Kunnskap

Kandidaten

- a) har bred kunnskap om bomiljø, universell utforming og tilrettelegging av omgivelsene
- b) har bred kunnskap om hvordan teknologi og hjelpemidler kan fremme personers aktivitet og deltakelse
- c) har bred kunnskap om ergonomi, tilrettelegging av arbeidsplass og sammenhenger mellom funksjonsnedsettelse, helse og arbeidsdeltakelse

§ 14 Tilgjengelighet, teknologi og tilrettelegging - Ferdigheter

Kandidaten

- a) kan anvende faglig kunnskap om omgivelsenes utforming og bomiljø for å fremme selvstendighet, helse og livskvalitet
- b) kan anvende faglig kunnskap om ergonomi og tilrettelegging av arbeidsplass
- c) kan anvende digital kompetanse og kan bistå i utviklingen av, og bruke, egnet teknologi både på individ- og systemnivå. Videre skal kandidaten også ha kunnskap om digital sikkerhet

§ 15 Tilgjengelighet, teknologi og tilrettelegging - Generell kompetanse

Kandidaten

- a) kan utveksle synspunkter og samarbeide med andre om utvikling og bruk av velferdsteknologi
- b) har innsikt i og kan reflektere over konsekvenser av digitaliseringen

Kapittel 6 Læringsutbytte for kompetanseområdet inkludering, deltakelse og tilhørighet

§ 16 Inkludering, deltakelse og tilhørighet - Kunnskap

Kandidaten

- a) har bred kunnskap om inkluderende og ekskluderende forhold som påvirker deltakelse og tilhørighet
- b) har kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeid innen ergoterapi som kan knyttes til folkehelse, helsefremmende og forebyggende arbeid
- c) har kunnskap om og forholder seg til helse- og sosialpolitikk og kan anvende oppdatert kunnskap om helse- og velferdssystemet, lover, regelverk og veiledere i sin tjenesteutøvelse
- d) har kunnskap om hvordan sosiale og helsemessige problemer inkludert omsorgssvikt, vold, overgrep, rus- og sosioøkonomiske problemer har konsekvenser for aktivitetsdeltakelse
- e) har kunnskap om inkludering, likestilling og ikke-diskriminering, uavhengig av kjønn, etnisitet, religion og livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og alder, slik at kandidaten bidrar til å sikre likeverdige tjenester for alle grupper i samfunnet
- f) kjenner til minoritetsgruppers rettigheter og aktivitetsdeltakelse, og har kunnskap om og forståelse for samers rettigheter og status som urfolk
- g) kjenner til hvordan lokale, nasjonale og globale helse- og miljøutfordringer påvirker aktivitetsmuligheter i ulike kontekster

§ 17 Inkludering, deltakelse og tilhørighet - Ferdigheter

Kandidaten

- a) kan anvende faglig kunnskap om fysiske, psykososiale, strukturelle, digitale, kulturelle og holdningsmessige forhold for å fremme inkludering og deltakelse
- b) kan anvende faglig kunnskap om og sette inn tiltak og/eller behandling for mennesker med sosiale og helsemessige utfordringer, eller henvise videre ved behov
- c) kan reflektere over hvordan menneskerettighetene og retten til aktivitet kan sikre likeverdige tjenester for sårbare grupper
- d) kan reflektere over aktivitetens kulturelle betydning for tilhørighet i lokalsamfunn
- e) kan reflektere over sammenheng mellom helse, oppvekst, utdanning, arbeid og levekår for å bidra til utvikling av god folkehelse og arbeidsinkludering for både enkeltpersoner og grupper

§ 18 Inkludering, deltakelse og tilhørighet - Generell kompetanse

Kandidaten

- a) kan planlegge og gjennomføre samarbeid med frivillige, personer og organisasjoner og andre relevante aktører
- b) kan utveksle synspunkter og erfaringer som sikrer likeverdige tjenester og gjennom dette bidra til utvikling av god praksis

Kapittel 7 Læringsutbytte for kompetanseområdet innovasjon, fagutvikling og ledelse

§ 19 Innovasjon, fagutvikling og ledelse - Kunnskap

Kandidaten

- a) har kunnskap om prinsipper for kunnskapsbasert praksis
- b) har kjennskap til innovasjon, fagutvikling, ledelse, veiledning, prosjektarbeid og entreprenørskap
- c) har kjennskap til vitenskapsteori, forskningsetikk og -metoder, og hvordan dette har betydning for kunnskapsutvikling i ergoterapi

§ 20 Innovasjon, fagutvikling og ledelse - Ferdigheter

Kandidaten

- a) kan finne og vurdere vitenskapelig litteratur som er relevant for egen profesjonsutøvelse
- b) kan anvende ny faglig kunnskap og kan foreta faglige vurderinger, avgjørelser og handlinger i tråd med kunnskapsbasert praksis

§ 21 Innovasjon, fagutvikling og ledelse - Generell kompetanse

Kandidaten

- a) kjenner til nytenkning og kan bidra til tjenesteinnovasjon og systematiske og kvalitetsforbedrende arbeidsprosesser
- b) kan planlegge og gjennomføre ergoterapifaglige utviklingsprosjekter

Kapittel 8 Studiets oppbygging og praksisstudier

§ 22 Studiets oppbygging

Ergoterapeututdanningen skal organiseres slik at studentene tilegner seg særskilt kompetanse i å fremme og legge til rette for personers aktivitet, deltakelse og inkludering i samfunnet. Utdanningen skal ha en oppbygging som bidrar til progresjon gjennom studiet.

Utdanningen skal fremstå som helhetlig ved at faglig innhold, pedagogiske virkemidler, vurderingsformer og praksisstudier kobles sammen.

Utdanningen skal tilrettelegges slik at studentene får trening i praktiske ferdigheter og muligheter til å arbeide med egne holdninger og forforståelser. Studentene skal gjennom utdanningen bli trygge i egen profesjon. Det skal legges vekt på at studentene kan integrere teoretisk og praktisk kunnskap, og at de trenes i kritisk refleksjon over egen profesjon, profesjonsutøvelse og i tverrprofesjonell samhandling.

§ 23 Praksisstudier

Praksisstudier er den delen av utdanningen hvor studentene lærer å planlegge, gjennomføre og evaluere ergoterapeutisk profesjonsutøvelse. Praksisstudiene skal utformes slik at de sikrer at læringsutbyttet oppnås, og er en viktig arena for å praktisere og lære ergoterapi gjennom erfaring, og for å styrke studentenes profesjonsidentitet.

Praksisstudier skal utgjøre minimum 30 uker. Det bør være en lengre praksisperiode hvert studieår, og de ulike praksisstudiene bør være varierte for den enkelte student. Praksisstudier innbefatter tverrprofesjonell, personsentrert praksis i kommune- og spesialisthelsetjeneste og på andre arenaer der ergoterapeuter arbeider. Praksisstudiene kan også organiseres i prosjekt med offentlige, private og frivillige aktører der studentene arbeider på arenaer som fremmer personers aktivitet og deltakelse.

Kapittel 9 Ikrafttredelse og overgangsordninger

§ 24 Ikrafttredelse og overgangsordninger

Forskriften trer i kraft 1. juli 2019. Forskriften gjelder for studenter som tas opp fra og med opptak til studieåret 2020-2021.

Studenter som følger tidligere rammeplan, har rett til å avlegge eksamen etter denne inntil 31. desember 2023. Fra dette tidspunktet oppheves forskrift 1. desember 2005 nr. 1374 til rammeplan for ergoterapeututdanning.

Universiteter og høyskoler som tilbyr utdanningen, kan likevel tilby eksamen etter nevnte rammeplan inntil 31. desember 2025.